

Carl Hårleman 300 år

Den 27 augusti i år är det 300 år sedan arkitekten Carl Hårleman föddes i Stockholm. Hans farfar, den kunglige trädgårdsmästaren Christian Horleman, hade från Holland kallats till Sverige av Hedvig Eleonora för att bli föreståndare för Kungsträdgården i Stockholm. Fadern, Johan Hårleman, gjorde en lysande karriär som intendent för de kungliga lustträdgårdarna men dog då sonen Carl bara var sju år gammal.

Carl Hårleman personifierar för många den svenska rokokoarkitekturen, och genom honom kom den att utvecklas närmare de franska förebilderna än i något annat land. Samtidigt lyckades Hårleman ge den ett alldeles eget uttryck, som gör att vi i dag gärna identifierar den som den typiskt svenska stilen. Det är en rokokoarkitektur som präglas av sparsmakad funktionell enkelhet samtidigt som den är lätt och lustfylld.

Förutom det krävande arbetet med att, efter Tessins död, fullfölja bygget av Stockholms slott hann Hårleman med en näst intill ofattbar produktion

som innefattade allt från fyrbåkar och herrgårdar till kyrkor och slottsträdgårdar.

Som överintendent och ansvarig för det offentliga byggnadsväsendet i landet kom Hårleman även att lägga grunden till den övergripande helhetssyn som senare kom att prägla byggandet. Carl Hårleman kände inte bara ansvar för de enskilda byggnadsverken, hela hans livsverk präglades av en grundläggande hänsyn till det allmänna.

Det moderna stadsplaneväsendet och den moderna byggnadsstadgan har sitt upphov i Hårlemans arbete, liksom det ämbetsverk som fram till 1918 kallades Överintendentsämbetet och sedan fram till 1993 Kungliga Byggnadsstyrelsen. I dag är det Statens fastighetsverk som förvaltar arvet efter Carl Hårleman. Det gäller inte bara hans enskilda byggnadsverk utan även hans tankar på staten som förebild. Det offentliga byggandet präglas även i dag av vacker och ändamålsenlig arkitektur av hög kvalitet.